

ותהא יבמה יוצאת בגט מקל וחומר –

And a יבמה should go out with a גט, from a קל וחומר

OVERVIEW

The גמרא attempts to derive (through a ק"ו from א"א) that a יבמה who is זקוקה to her יבם should be released from the זיקה through receiving a גט from her יבם. Our תוספות redefines the term א"א, in order to substantiate this ק"ו.

תוספות asks:

תימה מה לאשת איש שכן נקנית בשטר ולכך דין הוא שתצא בשטר אבל יבמה לא –
And it is astounding! We can refute this ק"ו; do you know why an א"א is יוצאה בגט because she may be acquired with a שטר therefore it is justified that she be released with a שטר, but not a יבמה; since she cannot be נקנית שטר¹ she cannot be יוצאה בשטר.

תוספות anticipates a rejection of this refutation and resolves it:

וכי תימא דלא פרכינן מהכנסה² להוצאה³ –
And if you will argue; that we cannot challenge the rules of הוצאה from the rules of הכנסה⁴ and therefore the ק"ו remains; but this is not so -

הא לעיל⁵ (דף ה,ב) פרכינן מה לשטר שכן מוציא ומשום הכי דין הוא שמכניס –
For previously the גמרא challenged; what is the reason that שטר is קונה חופה (however) מכניס (however) מוציא therefore it is justifiable that it is מכניס because it is מוציא (מכניס cannot be מוציא which is not מוציא). It is evident from that גמרא that we do make challenges from הוצאה to הכנסה -

וכמו כן נאמר עתה להפך דכיון שמכניס דין הוא שמוציא –
And similarly we should ask now in the reverse that since שטר is מכניס (by an א"א) it is justifiable that it is מוציא (by an א"א); but not by a יבמה. This should refute the ק"ו.

תוספות answers:

ואומר הרב מאיר דעביד קל וחומר מיבם ויבמתו⁶ –

¹ A יבמה is קונה the יבם (to be his wife) only through ביאה. See, however, 'Thinking it over'.

² קידושין means entering [into marriage]; referring to the laws of הכנסה.

³ (מיתה) גירושין means leaving [a marriage]; referring to the laws of הוצאה.

⁴ The fact the something is (or is not) מכניס should have no bearing whether (or not) it is מוציא.

⁵ The גמרא there was attempting to prove that חופה is קונה (for a קידושין), and was using שטר as a יוכיח (that even though הוצאה מרובה [similar to חופה], nevertheless it is קונה). The גמרא rejected this יוכיח.

⁶ There can be no פירכא (on this ק"ו) that שכן נקנית בשטר, because this א"א (of a יבמה) could not have been accomplished through a שטר.

And גמרא answers; that (when the גמרא said לא"א (מה) the גמרא **is making a מייבם** (not from a 'regular' א"א, but rather) **from a יבם** who was already **יבמה** his; after the יבום, the יבמה is בגט (even though she is not בחליצה now) despite that she could not have gotten יבום through שטר -

וקורא לה אשת איש דכתיב (דברים כה') ולקחה לו לאשה –

And the גמרא refers to her as an א"א, for it is written concerning a יבמה; **'and he will take her as a wife'**, meaning that -

כיון שלקחה נעשית כאשתו לכל דבר להיות יוצאה בגט אף על פי שאינה נקנית בשטר:

Once he takes her she becomes his wife for all matters including that she is יוצאה בחליצה even though she is not נקנית בשטר [and not בחליצה], so therefore the logic of a ק"י requires that a יבמה who is יוצאה בחליצה (even though she is not נקנית בשטר), should certainly be בגט יוצאה.

SUMMARY

The term א"א in this ק"י refers to a יבם who acquired his יבמה (through ביאה). This יבמה is (בשטר) even though she could not have been acquired בשטר.

THINKING IT OVER

תוספות asks that we can refute the ק"י saying that an אשה is נקנית בשטר and not יבמה.⁸ However, here we are discussing how a יבמה can be released from the יבם; seemingly this זיקה was caused by the original קידושין, and those קידושין can be with שטר just as by an א"א!⁹

⁷ פסוק ה.

⁸ See footnote # 1.

⁹ See אמ"ה # 126-128.